

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

Warszawa, data: 1 kwietnia 2025 r.

znak sprawy: DSR-IVa.054.2.2025.Jł

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 8508 Pana Posła Grzegorza Macko
dotyczącej polityki regionalnej i funduszy europejskich

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację „w sprawie doniesień medialnych dotyczących planowanego demontażu polityki regionalnej UE oraz scentralizowania funduszy europejskich” uprzejmie informuję, że prace nad kształtem przyszłych Wieloletnich Ram Finansowych i polityki spójności wchodzą w decydującą fazę. Obecnie trwa debata na ten temat pomiędzy państwami członkowskimi i jednocześnie Komisja Europejska pracuje nad pakietem legislacyjnym dla wieloletnich ram finansowych, który ma zostać opublikowany w połowie br. Za wcześnie jest jednak oceniać, jaki ostatecznie system zarządzania polityki spójności zaproponuje KE. Debata jak dotąd nie pozwala na formułowanie wiążących wniosków w tej materii, ale Komisja w publikowanych materiałach i wypowiedziach swoich przedstawicieli podkreśla ważną rolę regionów.

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej od ponad dwóch lat prowadzi debatę na forum UE i krajowym w zakresie kształtu przyszłej polityki spójności. W ramach tych prac MFIPR bierze udział w formalnych i nieformalnych dyskusjach z Komisją Europejską i państwami członkowskimi. Przykładowo 15 listopada 2024 r. zorganizowaliśmy seminarium w Warszawie z udziałem przedstawicieli Komisji oraz polskich interesariuszy: przedstawicieli ministerstw, regionów oraz partnerów społecznych i gospodarczych, podczas którego dyskutowano na temat kształtu polityki spójności po 2027 r. w oparciu o wypracowany przez polskich ekspertów i ministerstwo dokument problemowy.

Z kolei 9 grudnia 2024 r. odbył się w Brukseli warsztat o polityce spójności z udziałem przedstawicieli KE, państw członkowskich i regionów oraz ekspertów, którego dyskusję zdefiniował opracowany z udziałem ministerstwa i ekspertów zagranicznych dokument dotyczący przyszłej polityki spójności. W każdym z tych spotkań wzięli udział przedstawiciele regionów, a kluczowe znaczenie regionów w polityce spójności było podkreślane.

W celu silnego wyrażenia opinii Polski co do kluczowych dla naszego kraju kwestii dotyczących polityki spójności, w tym roli regionów oraz zdecentralizowanej polityki spójności, został opracowany przez MFiPR projekt „Stanowiska rządu w sprawie roli spójności w UE i przyszłości polityki spójności po 2027 roku”, który został przyjęty 3 października 2024 roku przez Komitet Rady Ministrów ds. Europejskich. Zgodnie ze stanowiskiem Rządu w celu osiągnięcia spójności i wzmocnienia polityki spójności konieczne są zarządzanie dzielone i wielopoziomowe zarządzanie oraz zasada partnerstwa i subsydiarności, w których istotną rolę w programowaniu i wdrażaniu polityk odgrywają władze regionalne, partnerzy społeczni, gospodarczy i reprezentujący społeczeństwo obywatelskie.

Debata nad przyszłymi Wieloletnimi Ramami Finansowymi oraz kształtem polityki spójności po 2027 roku nadal trwa. Ministerstwo bierze w tej debacie czynny udział i wyraża silne poparcie dla wspomnianych wcześniej podstawowych zasad polityki spójności, na których opiera się udział władz regionalnych i lokalnych w programowaniu i wdrażaniu. Podkreślamy także, że kompetencje samorządów, wypracowane na przestrzeni ostatnich ponad 20 lat, należy wzmacniać, a nie burzyć ten porządek i budować nowy system zupełnie od początku. Skutkowałoby to słabszym dostosowaniem interwencji polityki spójności do regionalnych i lokalnych potencjałów i uwarunkowań rozwoju poszczególnych terytoriów, a tym samym pogorszyłoby efektywność i skuteczność tej polityki.

Plany Komisji Europejskiej w zakresie poruszonym w interpelacji zostały zasygnalizowane w Komunikacie KE „Droga ku następnym wieloletnim ramom finansowym” opublikowanym w dniu 11 lutego br. Komisja wskazała na potrzebę zmodernizowanej polityki spójności i wzrostu w partnerstwie i dialogu m.in. z władzami regionalnymi i lokalnymi. KE odnotowała opinię Rady UE o znaczeniu zarządzania dzielonego i wielopoziomowego, podejścia terytorialnego i partnerstwa, które są podstawowymi zasadami, na których opiera się polityka spójności i kluczowy udział władz regionalnych w jej programowaniu i implementacji. Komunikat ten odzwierciedla słowa Ursuli von der Leyen, Przewodniczącej Komisji Europejskiej, o potrzebie wzmocnionej polityki spójności i wzrostu z regionami w centrum („*with regions at the centre*”).

Co ważne, państwa członkowskie UE podkreśliły znaczenie regionów w projekcie konkluzji Rady UE ds. Ogólnych w formacie spójnościowym, które mają zostać przyjęte na posiedzeniu Rady w Brukseli w dniu 28 marca br. W projekcie tym Rada UE potwierdza, że polityka spójności powinna nadal opierać się na swoich kluczowych zasadach, takich jak zarządzanie dzielone, wielopoziomowe

zarządzanie, partnerstwo oraz podejście ukierunkowane na ludzi i miejsca wraz z zasadami proporcjonalności i pomocniczości. Podkreślono, że te zasady są kluczowe dla właściwego zaangażowania krajowych, regionalnych i lokalnych władz oraz interesariuszy w programowanie, wdrażanie i zarządzanie polityką spójności. Prace nad konkluzjami Rady były prowadzone przez polską prezydencję w Radzie UE, której rolę pełniło Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Konkluzje są oparte na wnioskach wypracowanych w ramach spotkania Dyrektorów Generalnych ds. polityki spójności, które odbyło się 16. stycznia br. i uzgadniane w toku prac Grupy Roboczej Rady UE ds. Działań Strukturalnych i Regionów Oddalonych.

Pragnę podkreślić, że Rząd RP był zawsze orędownikiem silnego udziału regionów w polityce spójności. W Polsce idea decentralizacji sprawdziła się i jest mocno zakorzeniona – w każdej kolejnej perspektywie udział regionów we wdrażaniu polityki spójności rósł. Samorządy odpowiadają obecnie za realizację 16 programów, których łączna alokacja wynosi ok. 44% środków polityki spójności. Łączna kwota funduszy zarządzanych na poziomie regionalnym wynosi 33,5 mld euro. Dla porównania w perspektywie finansowej 2014-2020, samorządy regionalne odpowiadały za 40% alokacji, a w perspektywie 2007-2013 – 25%. Ten wkład regionów w zarządzanie środkami UE był doceniany przez samą Komisję.

Pragnę także zaznaczyć, że nowa polityka regionalna w Polsce uwzględniająca rolę regionów zostanie zdefiniowana w krajowej strategii rozwoju regionalnego, nad którą prace prowadzone są w kontekście kierunków trwającej debaty na forum UE na temat przyszłości polityki spójności oraz kluczowych wyzwań, przed jakimi stoi obecnie Europa. Prace te będą uwzględniać wnioski i rekomendacje z ewaluacji w kontekście skuteczności i efektywności realizacji celów i działań. Dlatego nowa polityka regionalna będzie opierać się zarówno na pozytywnych doświadczeniach, ale jednocześnie odpowiadać na współczesne wyzwania i dynamicznie zmieniające się uwarunkowania.

W ramach prac nad strategią ministerstwo będzie dążyć do wzmocnienia wielopoziomowego zarządzania przez instytucje odpowiedzialne za programowanie i wdrażanie polityk rozwoju pomiędzy poziomami krajowym, regionalnym i lokalnym. Kierunkami działań w ramach strategii będą też: poprawa jakości zarządzania procesami rozwoju oraz mechanizmów koordynacji, zwiększenie znaczenia wymiaru terytorialnego w realizacji polityk publicznych, budowanie odporności terytorialnej czy poprawa konkurencyjności terytoriów. Celem tych działań będzie rozwój regionów, miast i obszarów wiejskich, ale również poprawa jakości życia, bezpieczeństwa i dobrobytu mieszkańców.

Ponadto, zróżnicowany wpływ globalnych przemian oraz bliskość granicy, za którą toczy się wojna wymuszają konieczność zapewnienia wsparcia obszarom, które znalazły się w niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej bądź ich procesy rozwojowe zostały zatrzymane. Dlatego polityka regionalna dalej będzie wspierać spójność i zrównoważony rozwój kraju, oparty

o sprawiedliwość przestrzenną – równy dostęp do zasobów, infrastruktury i możliwości rozwoju w różnych obszarach geograficznych.

Mając na uwadze powyższe chciałabym zapewnić o silnym zaangażowaniu Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej w starania o korzystne dla polskich regionów rozwiązania dotyczące kształtu polityki spójności po 2027 r., w tym kluczowy udział władz samorządowych w kolejnej perspektywie finansowej.

Z poważaniem

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

/podpisano elektronicznie/